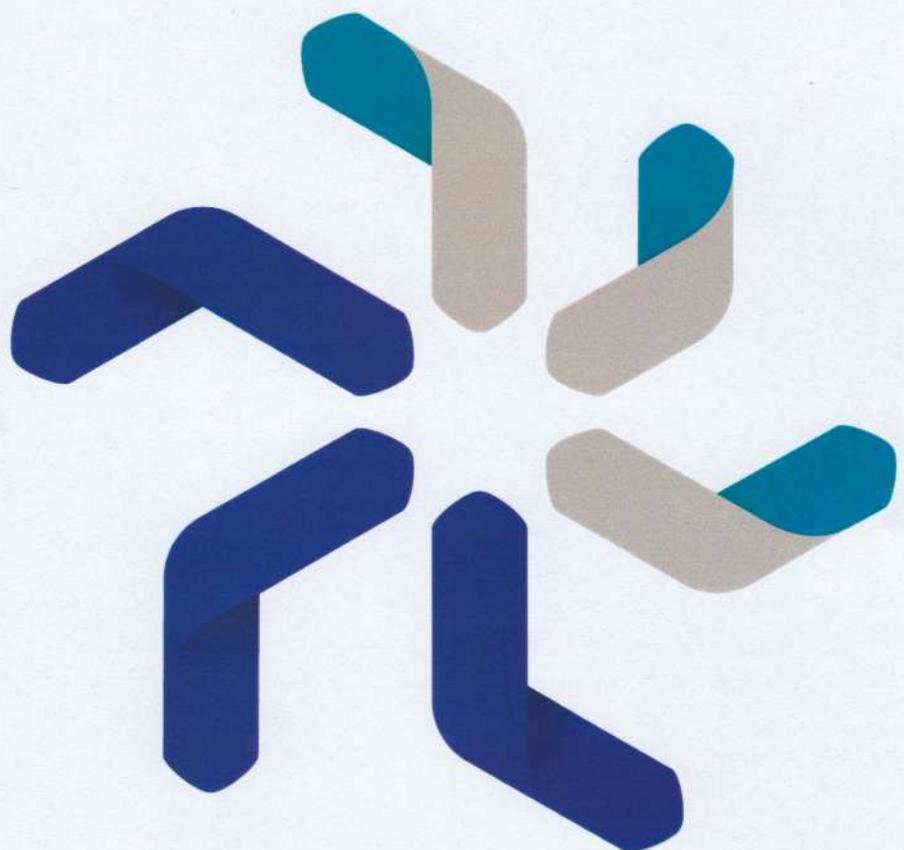

Բովանդակություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ և Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Թերմոքերս ՓԲԸ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
Երևան Պլազա բիզնես կենտրոն
ՀՀ, ք. Երևան 0015
Գրիգոր Լուսավորչի 9
Հ. + 374 10 50 09 64/61

Grant Thornton CJSC
Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich Street,
Yerevan 0015, Republic of Armenia
T + 374 10 50 09 64/61

Թերմորեքս ՓԲԸ-ի բաժնետիրոջը

Վերապահումով կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել Թերմորեքս ՓԲԸ-ի (Մայր ընկերություն) և նրա դուստր ընկերության (միասին Խումբ) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունը, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով, բացառությամբ մեր եզրակացության «Վերապահումով կարծիքի հիմքեր» բաժնում նկարագրված հարցերի հնարավոր ազդեցության, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Խմբի՝ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախմբված ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքների ու համախմբված դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ-ներ):

Վերապահումով կարծիքի հիմքեր

- Մենք նշանակվել ենք որպես Խմբի աուդիտոր 2024թ. մարտին և, հետևաբար, հնարավորություն չենք ունեցել մասնացնելու 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա պաշարների ֆիզիկական գույքագրման գործընթացին: Մեզ չհաջողվեց այլընտրանքային միջոցներով ձեռք բերել բավարար և համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա պաշարների քանակի վերաբերյալ, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են 314,100 հազար դրամով: Արդյունքում՝ մենք ի վիճակի չենք գնահատել, թե արդյոք առկա է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պաշարների մնացորդը, ինչպես նաև 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվության, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվության և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվության համապատասխան հողվածները ճշգրտելու անհրաժեշտություն:

- 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառությունները ներառում են մեկ ֆիզիկական անձի մնացորդ՝ 530,000 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով: Մենք ի վիճակի չենք ձեռք բերել բավարար և համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա այս փոխառության մնացորդի փոխհատուցելիության վերաբերյալ, ինչպես նաև նույն ամսաթվի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ: Մեզ չեն տրամադրվել ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ համապատասխան հաշվարկներ և փաստաթղթեր: Հետևաբար, մենք չենք կարող գնահատել, թե արդյոք առկա է այս գումարը ճշգրտելու անհրաժեշտություն:

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՄ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր վերապահումով կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Հսկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Խմբի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Խմբի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի

երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

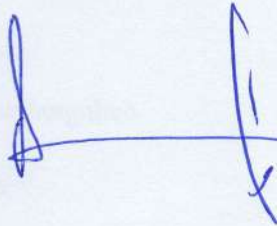
Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Խմբին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- Ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործառնությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական

հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք Խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Արմեն Հովհաննիսյան
Տնօրեն

Էմիլ Վասիլյան, FCCA
Առաջադրանքի պատասխանատու

22 հոկտեմբերի 2024թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ

	Սանթ.	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ակտիվներ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	4	2,386,409	2,357,805
Կապակցված կողմին տրամադրված փոխառություններ	5	530,000	707,324
Ոչ նյութական ակտիվներ		-	31
		<u>2,916,409</u>	<u>3,065,160</u>
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	6	314,100	367,468
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	7	568,965	668,377
Ժամկետային ավանդներ	8	-	92,335
Կապակցված կողմին տրամադրված փոխառություններ	5	18,880	27,287
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	9	94,699	16,189
		<u>996,644</u>	<u>1,171,656</u>
Ընդամենը ակտիվներ		<u><u>3,913,053</u></u>	<u><u>4,236,816</u></u>

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ		2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծանոթ.		
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
<i>Կապիտալ և պահուստներ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	10	483,345	483,345
Լրացուցիչ կապիտալ		20,468	-
Կուտակված վնաս		(1,029,496)	(343,980)
		<u>(525,683)</u>	<u>139,365</u>
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	11	2,145,831	3,035,669
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	12	202,180	193,232
		<u>2,348,011</u>	<u>3,228,901</u>
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	11	1,973,172	745,068
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	13	117,553	123,482
		<u>2,090,725</u>	<u>868,550</u>
Ընդամենը պարտավորություններ		<u>4,438,736</u>	<u>4,097,451</u>
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		<u>3,913,053</u>	<u>4,236,816</u>

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2024թ. հոկտեմբերի 22-ին

Արմեն Անտոնյան
Գլխավոր տնօրեն

Գևորգ Թաղլամազյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բովանդակից մասը կազմող 13-ից մինչև 44-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ

	Ծանոթ.	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հասույթ	14	1,214,251	1,508,301
Վաճառքի ինքնարժեք	15	(1,183,874)	(1,373,641)
Համախառն շահույթ		30,377	134,660
Այլ եկամուտ	16	28,008	26,729
Վարկի փոխհատուցում		9,522	7,914
Իրացման ծախսեր	17	(24,421)	(35,246)
Վարչական ծախսեր	18	(265,927)	(247,887)
Այլ գործառնական ծախսեր	19	(20,105)	(45,303)
		(242,546)	(159,133)
Ֆինանսական եկամուտ	20	83,019	18,416
Ֆինանսական ծախսեր	20	(256,426)	(309,847)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/ (վնաս)	21	(260,615)	748,626
Շահույթ/ (վնաս) մինչև հարկերը		(676,568)	298,062
Շահութահարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	22	(8,948)	23,303
Տարվա շահույթ/ (վնաս)		(685,516)	321,365
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		(685,516)	321,365

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 13-ից մինչև 44-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ	Կանոնա- դրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակ- ված վնաս	Ընդամենը
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	483,345	-	(665,345)	(182,000)
Տարվա շահույթ	-	-	321,365	321,365
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	321,365	321,365
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	483,345	-	(343,980)	139,365
Տարվա վնաս	-	-	(685,516)	(685,516)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(685,516)	(685,516)
Լրացուցիչ կապիտալի ավելացում	-	20,468	-	20,468
Գործարքների սեփականատերերի հետ	-	20,468	-	20,468
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	483,345	20,468	(1,029,496)	(525,683)

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 13-ից մինչև 44-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ	2023թ.		2022թ.	
	Մանր.	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր				
Հաճախորդներից ստացված դրամական մուտքեր		1,309,590		1,565,459
Գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ		13,723		7,211
Կանխիկ վճարումներ պաշարների ձեռքբերման համար		(937,259)		(1,231,966)
Կանխիկ վճարումներ աշխատակիցներին		(469,998)		(450,610)
Կանխիկ վճարումներ գործառնական ծախսերի համար		(45,886)		(51,288)
Կանխիկ վճարումներ այլ վարկատուներին		(2,880)		(4,500)
Կանխիկ վճարումներ հարկերի գծով բացառությամբ եկամտահարկի		(143,650)		(151,695)
<i>Գործառնական գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցներ</i>		<u>(276,360)</u>		<u>(317,389)</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	Ծանոթ.	2023թ.	2022թ.
		դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		-	(10,308)
Տրված փոխառություններ		(170,839)	(558,063)
Տրված փոխառությունների մարումներ		439,432	308,845
<i>Ներդրումային գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ</i>		<u>268,593</u>	<u>(259,526)</u>
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Վարկերի և փոխառությունների գծով մուտքեր		1,985,885	1,301,156
Վարկերի և փոխառությունների մարում	11	(1,896,753)	(704,849)
Բանկերում ներդրված ավանդներ		92,335	(84,347)
Վճարված տոկոսներ և այլ վճարներ		(98,602)	(153,603)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>		<u>82,865</u>	<u>358,357</u>
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/ (նվազում)		75,098	(218,558)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա սկզբում		16,189	244,135
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		3,412	(9,388)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա վերջում	9	<u>94,699</u>	<u>16,189</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 13-ից մինչև 44-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

Թերմոբեքս ՓԲԸ-ն («Մայր ընկերություն») հիմնադրվել է և գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Մայր ընկերությունը փակ բաժնետիրական ընկերություն է և ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան 2004թ. սեպտեմբերին:

2011թ. նոյեմբերին Մայր ընկերությունը ձեռք է բերել Վազ Պրիմ ՍՊԸ-ի (Դուստր ընկերություն և միասին՝ Խումբ) բաժնետոմսերի 100% -ը :

Խմբի գործունեության հիմնական ուղղությունը բիմետալային թերմոստատների և ջերմաստիճանի սահմանափակիչների, ինչպես նաև բարձր ճշգրտության, ցածր կոնտակտային դիմադրության և ցածր հիստերեզիայով սարքերի մշակումն ու արտադրությունն է: Խումբն իր ընթացիկ արտադրանքը մատակարարում է ամբողջ աշխարհի ձեռնարկություններին:

Մայր ընկերության գրանցման հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0048, Ֆուչիկի 27/41: Խմբի գործունեության հիմնական վայրը Հայաստանի Հանրապետությունն է:

Գործարար միջավայր

Իրավիճակը Հայաստանի Հանրապետությունում էլ ավելի է սրվել Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից սանձազերծված պատերազմի արդյունքում: Չնայած կնքված զինադադարի համաձայնագրին՝ դեռևս անորոշ են պատերազմի հետևանքները Հայաստանի տնտեսության վրա թե կարճաժամկետ, և թե երկարաժամկետ առումներով:

2023թ. Հայաստանի Հանրապետությունում քաղաքական իրավիճակը շարունակում է մնալ համեմատաբար անկայուն, 44-օրյա Արցախյան պատերազմի հետևանքները դեռևս էական ազդեցություն են ունենում երկրի ընդհանուր տնտեսության վրա: 2023թ. սեպտեմբերին տեղի ունեցավ շուրջ 120,000 Արցախաբնակ հայերի բռնի տեղահանումը դեպի Հայաստան, որը լրացուցիչ տնտեսական և քաղաքական ցնցումների առիթ հանդիսացավ: Քաղաքական անկայուն իրավիճակի, միջազգային ճանապարհների պարբերաբար փակման, հրադադարի ռեժիմի կարճաժամկետ խախտումների հետևանքով, դժվար է հստակ կանխատեսել նշված պայմանների տնտեսական ազդեցությունը Խմբի գործունեության վրա:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ իր ընթացիկ իրացվելիության վիճակը բավարար է կայուն գործունեության համար: Ընկերությունը պարբերաբար վերանայում է իր իրացվելիության մակարդակը և, անհրաժեշտության դեպքում, պատրաստ է կիրառել իրացվելիության աջակցության համապատասխան գործիքակազմ:

Տվյալ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում վերը նկարագրվածի հնարավոր ապագա ազդեցությունը Խմբի գործունեության վրա:

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից: Հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով այն գնահատման վրա, որ Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է անընդհատության սկզբունքից ելնելով:

2.2 Չափման հիմքեր

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են հաշվեգրման սկզբունքով և սկզբնական արժեքի մեթոդով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների: Վարձակալության գծով պարտավորությունները ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա գեղչված արժեքով: Այլ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացված են ամորտիզացված արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Խմբի գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Խմբի ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Խմբի ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 23-ում:

2.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Խումբն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2023թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նշված փոփոխությունների բնույթը և ազդեցությունը բացահայտված են ստորև:

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2023թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2023թ., որն էլ էական ազդեցություն չեն ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ստանդարտ	Ստանդարտի կամ մեկնաբանության անունը	
ՖՀՄՄ 17	Փոփոխություններ Ապահովագրական պայմանագրերում ՖՀՄՄ 17, ներառյալ ՖՀՄՄ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատման երկարաձգումը (ՖՀՄՄ 4 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2023թ.
ՀՀՄՄ 12	Մեկ գործարքից առաջացող ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՄ 12 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2023թ.
ՖՀՄՄ 17	ՖՀՄՄ 17-ի և ՖՀՄՄ 9-ի սկզբնական կիրառում – Համեմատական տեղեկատվություն (ՖՀՄՄ 17 փոփոխություն)	1 հունվարի 2023թ.
ՀՀՄՄ 8	Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՄ 8 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2023թ.
ՀՀՄՄ 1	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՄ 1 և ՖՀՄՄ Գործնական կիրառություն 2)	1 հունվարի 2023թ.
ՀՀՄՄ 12	Միջազգային հարկային բարեփոխումներ – Pillar 2 կանոններ (ՀՀՄՄ 12 փոփոխություն)	1 հունվարի 2023թ.
ՖՀՄՄ ՓՄՁ-ների համար	Միջազգային հարկային բարեփոխումներ – Pillar 2 մոդելային կանոններ (ՖՀՄՄ ստանդարտի փոփոխություն ՓՄՁ-ների համար)	1 հունվարի 2023թ.

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Խմբի կողմից

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Խմբի կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև.

Ստանդարտ	Ստանդարտի կամ մեկնաբանության անունը	Տվյալ ամսաթվին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար կիրառելի
ՀՀՄՍ 1	Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություն)	1 հունվարի 2024թ.
ՖՀՄՍ 16	Վարձակալության պարտավորություն Վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքի ժամանակ (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություն)	1 հունվարի 2024թ.
ՀՀՄՍ 1	Ոչ-ընթացիկ պարտավորություններ պայմանագրերի հետ (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություն)	1 հունվարի 2024թ.
ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7	Մատակարարների ֆինանսական պայմանավորվածություններ (ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2024թ.
ՀՀՄՍ 21	Փոխանակելիության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21 փոփոխություն)	1 հունվարի 2025թ.

2.6 Դուստր ընկերություններ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված է հետևյալ դուստր ընկերությունը.

31 դեկտեմբերի 2023թ. Դուստր ընկերություն	Մասնաբաժին %	Գրանցման երկիր	Գրանցման ամսաթիվ 2007թ. դեկտեմբեր	Գործունեության ոլորտ	Ձեռքբերման ամսաթիվ 2011թ. Նոյեմբեր
Վագ Պրիմ ՍՊԸ	100	Հայաստան		Անշարժ գույք	

3 Հաշվապահական հաշվառման էական քաղաքականություն

3.1 Համախմբման հիմքերը

Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունները համախմբում են մայր ընկերության և դուստր ընկերության՝ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հաշվետվությունները: Դուստր ընկերության հաշվետու ամսաթիվը դեկտեմբերի 31-ն է:

Համախմբման ժամանակ Խմբի ընկերությունների միջև բոլոր գործարքները և մնացորդները բացառվում են, ներառյալ Խմբի ընկերությունների միջև գործարքների արդյունքում չվաստակած օգուտները և չկրած վնասները: Երբ ակտիվի ներխմաբային վաճառքից առաջացող չկրած վնասը համախմբման ժամանակ հակադարձվում է, հիմքում ընկած ակտիվը նաև ենթարկվում է արժեզրկվածության գծով ստուգման՝ Խմբի տեսանկյունից: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունում ներկայացված դուստր ընկերությունների գումարները ճշգրտվել են, ըստ անհրաժեշտության, ապահովելու՝ Խմբի կողմից որդեգրված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ համապատասխանությունը:

Տարվա ընթացքում ձեռք բերած կամ օտարած դուստր ընկերությունների շահույթը կամ վնասը և այլ համապարփակ արդյունքը ճանաչվում են ձեռքբերման ամսաթվից կամ մինչև օտարման ամսաթիվը, որը կիրառելի է:

3.2 Բիզնեսի միավորումներ

Բիզնես միավորումների հաշվառման ժամանակ Խումբը կիրառում է գնման մեթոդը: Դուստր ընկերության նկատմամբ վերահսկողություն ձեռք բերելու համար փոխանցված հատուցումը հաշվառվում է որպես փոխանցված ակտիվների, առաջացած պարտավորությունների և Խմբի թողարկված սեփական կապիտալի բաժնեմասերի՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ իրական արժեքների հանրագումար, որը ներառում է պայմանական հատուցման համաձայնությունից առաջացող ցանկացած ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը: Ձեռք բերման ծախսերը ծախսագրվում են տեղի ունենալուն զուգընթաց:

Ձեռք բերված ակտիվները և ստանձնած պարտավորությունները սովորաբար չափվում են ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ իրենց իրական արժեքով:

3.3 Արտարժույթ

Համախմբված Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Խմբի համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հրապարակված փոխարժեքը, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 404.79 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 447.90 ՀՀ դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 393.57 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 420.06 ՀՀ դրամ):

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

3.4 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման, և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումներ: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահվում են վարձակալության տալու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները, իսկ որակավորվող ակտիվի դեպքում՝ նաև կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումները՝ համաձայն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր	- 25-40 տարի
Սարքավորումներ	- 1-8 տարի
Տնտեսական գույք	- 5-8 տարի
Այլ	- 8-10 տարի:

Քանի որ հողի համար հնարավոր չէ որոշել վերջավոր օգտակար ծառայության ժամկետ, համապատասխան հաշվեկշռային արժեքը չի ամորտիզացվում:

3.5 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքով: Հետագայում ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Խմբի կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որը կազմում է 1 տարի հաշվապահական ծրագրի համար:

3.6 Պաշարներ

Պաշարներն այն ակտիվներն են, որոնք պահվում են սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի համար, կամ հումքի, կամ նյութի ձևով՝ արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման ընթացքում օգտագործելու համար: Պահեստամասերը վթարային սարքավորումները և օժանդակ սարքավորումները նույնպես ճանաչվում են որպես պաշար, եթե դրանք չեն համապատասխանում հիմնական միջոցների սահմանմանը:

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով առաջին մուտք՝ առաջին ելք (ԱՄԱԵ) մեթոդը, և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.7 Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և սկզբնական չափումը

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնք չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ և չափվում են գործարքի գնով՝ ՖՀՄՍ 15-ի պահանջներին համապատասխան:

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող,
- իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- իրական արժեքով չափվող՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով:

Դասակարգումը բնորոշվում է հետևյալ երկու պարագայով.

- Ընկերության՝ ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը,
- ֆինանսական ակտիվի՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի հատկանիշները:

Ֆինանսական ակտիվներին առնչվող ամբողջ եկամուտը և ծախսերը, որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, արտացոլված են ֆինանսական ծախսերում, ֆինանսական եկամուտում կամ այլ ֆինանսական արդյունքներում, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման, որը արտացոլված է այլ ծախսերում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 24-ում:

Ֆինանսական ակտիվների հետագա չափումը

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, եթե ակտիվները բավարարում են հետևյալ պայմաններին (և չեն դասակարգված որպես իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով).

- դրանք պահվում են այն բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ֆինանսական ակտիվները և հավաքագրել դրանց հետ կապված պայմանագրային դրամական հոսքերը,
- ֆինանսական ակտիվների պայմանագրային պայմաններն առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Սկզբնական ճանաչումից հետո այս ակտիվները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն դեպքերում, երբ գեղչման ազդեցությունը աննշան է, գեղչում չի կատարվում: Ֆինանսական գործիքների այս կատեգորիայում են դասակարգվում Ընկերության դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, առևտրային դեբիտորական պարտքերը և այլ դեբիտորական պարտքերի մեծամասնությունը:

Ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են «հավաքագրման համար պահվող» կամ «հավաքագրման և վաճառքի համար պահվող» բիզնես մոդելներից տարբեր մոդելի շրջանակներում, դասակարգվում են որպես իրական արժեքով չափվող շահույթի կամ վնասի միջոցով: հետագայում, անկախ բիզնես մոդելից, բոլոր այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց պայմանագրային դրամական հոսքերը չեն հանդիսանում միայն մայր գումարի և հաշվարկված տոկոսի մարում, հաշվառվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Բոլոր ածանցյալ ֆինանսական գործիքները դասակարգվում են այս կատեգորիայում, բացառությամբ հեջավորման գործիքների, որոնց համար գործում են հեջավորման հաշվառմանը ներկայացվող պահանջները:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքը կում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչելու համար ՖՀՄՍ 9-ում արժեքը կմանը ներկայացված պահանջներում օգտագործվում է ապագային առնչվող տեղեկատվություն՝ «Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելը»: ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների շրջանակներում ընդգրկվող գործիքները ներառում են տրված վարկերը և փոխառային տիպի այլ ֆինանսական ակտիվները, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքում, առևտրային դեբիտորական պարտքերը, պայմանագրային ակտիվները որոնք ճանաչվել և չափվել են ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն և վարկային պարտավորությունները և որոշ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը (թողարկողի համար), որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթում կամ վնասում:

Պարտքային կորուստների ճանաչումը այլևս կախված չէ Ընկերության՝ պարտքային կորուստը բնորոշող իրադարձության սկզբնական բացահայտումից: Փոխարենը, պարտքային ռիսկը գնահատելիս և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Ընկերությունը դիտարկում է տեղեկատվության ավելի ընդլայնված զանգված՝ ներառյալ անցյալ իրադարձությունները, ընթացիկ պայմանները, խելամիտ և հիմնավորված կանխատեսումները, որոնք ազդեցություն ունեն գործիքի ապագա դրամական հոսքերի ակնկալվող հավաքագրելիության վրա:

Առաջընթաց գնահատման մոտեցումը կիրառելիս առանձնացվում են հետևյալները.

- ֆինանսական գործիքներ, որոնց պարտքային որակները սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չեն վատթարացել կամ ունեն ցածր պարտքային ռիսկ («Փուլ 1») և
- ֆինանսական գործիքներ, որոնց պարտքային որակները սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն վատթարացել են և որոնց պարտքային ռիսկը ցածր չէ («Փուլ 2»):

«Փուլ 3»-ը ընդգրկում է այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց մասով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա են արժեքը կման օբյեկտիվ ապացույցներ:

Առաջին դասի ակտիվների համար ճանաչվում են «12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները», մինչդեռ «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները» ճանաչվում են երկրորդ դասի ակտիվների համար: Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափումը որոշվում է ֆինանսական գործիքի

ակնկալվող գործողության ժամկետի պարտքային կորուստների հավանականության միջին կշռված գնահատումով:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Ընկերությունը հաշվառում է առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը և պայմանագրային ակտիվները օգտվելով պարզեցված մոտեցումից և կորստի գծով պահուստը ձևակերպում է որպես գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են պայմանագրային դրամական հոսքերի ակնկալվող դադարեցումները հաշվի առնելով ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամկետի ամբողջ ընթացքում ցանկացած պահի չմարվելու հնարավորությունը: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելիս Խումբն օգտագործում է պահուստի մատրիցան՝ ելնելով պատմական փորձից, արտաքին ցուցանիշներից և ապագային առնչվող տեղեկատվությունից:

Ընկերությունը գնահատում է առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումը հավաքական հիմունքով, քանի որ դրանք ունեն պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնորոշումներ, դրանք խմբավորվել են՝ ելնելով ժամկետանց օրերից:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները, բանկային հաշիվների մնացորդները:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվության նպատակով՝ դրամական միջոցների համարժեքները կարճաժամկետ, բարձր իրացվելի ներդրումներն են, որոնք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ: Դրամական միջոցների համարժեքները պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Խումբը դասակարգում է ներդրումները որպես դրամական միջոցների համարժեքներ այն դեպքում, եթե դրանք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և չափումը

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները, ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 24-ում:

Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Իրական արժեքի և նումինալ արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ փոխառությունը ստացվել է սեփականատերերից: Այս դեպքում իրական և նումինալ արժեքների միջև տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես լրացուցիչ կապիտալ: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.8 Սեփական կապիտալ

Հասարակ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրվող հավելյալ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալից նվազեցում՝ առանց որևէ հարկային ազդեցությունների:

Սեփականատերերից ստացված անտոկոս փոխառությունների իրական և անվանական արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում՝ որպես «լրացուցիչ կապիտալ»:

Զբաղիված շահույթը (կամ կուտակված շահույթը/(վնասը)) ներառում է բոլոր ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանի չբաշխված շահույթները:

3.9 Շահութահարկ

Շահութահարկը ներառում է ընթացիկ հարկը և հետաձգված հարկը: Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունները համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է գուդվիլի սկզբնական ճանաչումից կամ այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ո՛չ հաշվապահական շահույթի, ո՛չ էլ հարկվող շահույթի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Խումբը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

3.10 Հատուցումներ աշխատակիցներին

Կարճաժամկետ հատուցումներն աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք ենթակա են մարման ամբողջությամբ տարեկան այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունները: Դրանք ներառում են՝

(ա) աշխատավարձերը և պարգևավճարները,

(բ) վճարովի տարեկան արձակուրդները և անաշխատունակության հետ կապված վճարովի արձակուրդները:

Երբ աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Խումբին մատուցում են ծառայություններ, Խումբն աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չզեղչված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայությունների դիմաց, ճանաչում է՝

(ա) որպես պարտավորություն (հաշվեգրված ծախս)՝ արդեն վճարված ցանկացած գումար հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չզեղչված գումարը, Խումբը պետք է ճանաչի այդ տարբերությունը որպես ակտիվ (կանխավճարված ծախս)՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի,

(բ) որպես ծախս, եթե գումարը չի ներառվել այլ ակտիվի արժեքի մեջ:

Վճարովի բացակայություններ

Վճարովի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են հետևյալ կերպ.

(ա) կուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքներն ապագա վճարովի բացակայությունների նկատմամբ,

(բ) չկուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Պարգևավճարներ

Պարգևավճարների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են միայն այն ժամանակ, երբ Խումբն ունի այդպիսի վճարումներ կատարելու ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և պարտականությունը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ներկա պարտականություն գոյություն ունի այն և միայն այն դեպքում, երբ Խումբը վճարում չկատարելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք չունի:

3.11 Հասույթ

Հասույթը ձևավորվում է հիմնականում ապրանքների վաճառքից:

Որոշելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է ճանաչել հասույթ, թե ոչ, Խումբն առաջնորդվում է 5-քայլի գործընթացով.

- 1 Բացահայտել հաճախորդի հետ պայմանագիրը
- 2 Բացահայտել կատարման պարտականությունները
- 3 Որոշել գործարքի զինը
- 4 Բաշխել գործարքի զինը կատարման պարտականությունների միջև
- 5 Ճանաչել հասույթը, երբ կատարման պարտականությունը(ները) բավարարված են

Վաճառքը ճանաչվում է ապրանքի նկատմամբ վերահսկողությունը փոխանցելու պահին, քանի որ երբ ապրանքը առաքվում է հաճախորդին, հաճախորդն իրավունք ունի տնօրինել ապրանքը իր հայեցողությամբ, և չկան չկատարված պարտավորություններ, որոնք կարող են ազդել հաճախորդի կողմից ապրանքի ընդունման վրա: Առաքումը տեղի է ունենում այն

Ժամանակ, երբ ապրանքն առաքվել է որոշակի վայր, հնացման և կորստի ռիսկերը փոխանցվել են հաճախորդին, և, կամ, հաճախորդը ապրանքը ընդունել է պայմանագրի համաձայն, ընդունման պայմանները կորցրել են իրենց ուժը, կամ Խումբն ունի օբյեկտիվ ապացույցներ, որ ընդունման բոլոր չափանիշները բավարարվել են:

Ձեռչված վաճառքից ստացված հասույթը ճանաչվում է պայմանագրում նշված գնի հիման վրա հանած վաճառքի գնահատված գեղչերը: Ձեռչերը տրամադրվում են վաճառքի պահի ժամանակային հիմունքներով:

Ֆինանսավորման որևէ մաս ներկայացված չէ, քանի որ վաճառքն իրականացվում է 60 օր ապառիկ ժամկետով կամ կանխիկ վճարմամբ, ինչը համապատասխանում է շուկայական պրակտիկային: Դեբիտորական պարտքերը ճանաչվում են միայն այն ժամանակ, երբ ապրանքը առաքվում է, քանի որ դրա համար անհրաժեշտ է միայն որոշակի ժամանակ:

4 Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ	Հող, շենքեր և շինություն- ներ	Տրանսպոր- տային միջոցներ և տնտեսա- կան գույք	Անավարտ շինարա- րություն	Այլ	Ընդամեն
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,009,467	279,312	68,933	21,557	2,379,269
Ավելացում	185,279	59,202	-	42,590	287,071
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,194,746	338,514	68,933	64,147	2,666,340
Ավելացում	109,997	18,666	-	28,188	156,851
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,304,743	357,180	68,933	92,335	2,823,191
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>					
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(149,243)	(42,664)	-	(3,076)	(194,983)
Տարվա հաշվարկ	(83,420)	(25,684)	-	(4,448)	(113,552)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(232,663)	(68,348)	-	(7,524)	(308,535)
Տարվա հաշվարկ	(93,100)	(27,307)	-	(7,840)	(128,247)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(325,763)	(95,655)	-	(15,364)	(436,782)
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,962,083	270,166	68,933	56,623	2,357,805
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,978,980	261,525	68,933	76,971	2,386,409

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գրավադրել է հիմնական միջոցները:

5 Կապակցված կողմին տրամադրված փոխառություններ

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Մայր գումար	Հաշվեգրված տոկոսա- դրույք	Մայր գումար	Հաշվեգրված տոկոսա- դրույք
Ռուբեն Ղարիբյան	530,000	-	530,000	-
Ուոթերլոկ ՍՊԸ	-	-	177,324	10,4
ԷՅԷՆ Ջրային ընկերություն ՓԲԸ	-	-	-	-
ԱՆՋԱՓԱՆ ՍՊԸ	11,714	-	12,238	-
Թերմոբեքս ՍԱՍ	7,166	-	4,621	-
	<u>548,880</u>	<u>-</u>	<u>724,183</u>	<u>10,4</u>

Ռուբեն Ղարիբյանին տրամադրված երկարաժամկետ անտոկոս փոխառության համար ակնկալվում է 530,000 հազար դրամ, մնացածը փոխկապակցված անձանց տրամադրված կարճաժամկետ անտոկոս փոխառություններ են:

Ուոթերլոկ ՍՊԸ-ին տրամադրված փոխառությունը ամբողջությամբ մարվել է 2023թ.-ի ընթացքում:

Ծանոթագրություն 25 (բ) ներառում է պարտքային ռիսկի հետ կապված բացահայտումներ և կապակցված կողմերի փոխառությունների հետ կապված վերլուծություններ:

Տե՛ս ծանոթագրություն 25 (ա)՝ փոխառությունների արժույթների բացահայտման համար:

6 Պաշարներ

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հումք	308,769	345,769
Անավարտ արտադրանք	1,572	10,002
Պատրաստի արտադրանք	2,942	6,875
Այլ	817	4,822
	<u>314,100</u>	<u>367,468</u>

Պաշարները գրավադրված չեն:

7 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	106,092	147,830
Ակնկալվող պարտքային կորուստների համար պահուստ	(10,893)	(20,415)
	<u>95,199</u>	<u>127,415</u>
<i>Ոչ ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Տրված կանխավճարներ	465,590	525,342
Պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքեր	8,176	15,620
	<u>473,766</u>	<u>540,962</u>
	<u><u>568,965</u></u>	<u><u>668,377</u></u>

Բոլոր գումարները կարճաժամկետ են: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Ապրանքների վաճառքից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 36 օր (2022թ.՝ 44 օր): Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մնացորդը համադրվում է տարեսկզբի մնացորդի հետ հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2023թ.	2022թ.
Կորուստների գծով պահուստը տարեսկզբի մնացորդ	20,415	28,329
Տարվա ընթացքում պահուստի նվազում	(9,522)	(7,914)
Կորուստների գծով պահուստը տարեվերջի մնացորդ	<u>10,893</u>	<u>20,415</u>

25 (բ) ծանոթագրությունում ներկայացված են պարտքային ռիսկի և ակնկալվող պարտքային ռիսկի վերլուծության վերաբերյալ բացահայտումները: Արժեզրկման պահուստի ընթացիկ և համադրելի գումարները հաշվարկելիս կիրառվել է ՖՀՄՍ 9-ի ակնկալվող կորուստների մոդելը:

Տե՛ս ծանոթագրություն 25 (ա)՝ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժույթների բացահայտման համար:

8 Ժամկետային ավանդներ

Ժամկետային ավանդները պահվել են հայկական դրամով հայկական առևտրային բանկում, որն ունի B1 վարկանիշ և 2023թ. ընթացքում ամբողջովին մարվել են:

9 Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Հազար դրամ	2023թ.	2022
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ միջոցներ	7,184	6,94
Բանկային հաշիվներ	87,515	9,2
	<u>94,699</u>	<u>16,18</u>

Տե՛ս ծանոթագրություն 25 (ա)՝ դրամարկղում և բանկում մնացորդների արժույթների բացահայտման համար:

10 Կապիտալ և պահուստներ

10.1 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ բան նշված չէ	Սովորական բաժնետոմսեր	Սովորական բաժնետոմսեր
	2023թ.	2022
Հայտարարված բաժնետոմսեր	6,621,160	6,621,160
Սովորական բաժնետոմսերի քանակը, յուրաքանչյուրը՝ 73 դրամ	6,621,160	6,621,160

Ընկերությունն ունի սովորական բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը հաստատուն եկամտի նկատմամբ իրավունք չունի:

2023թ. շահութաբաժիններ չեն հայտարարագրվել և վճարվել:

10.2 Լրացուցիչ կապիտալ

Բաժնետերերի անտոկոս փոխառությունների իրական արժեքի և անվանական արժեքի տարբերությունը գրանցվում է սեփական կապիտալի փոփոխությունների մասին հաշվետվությունում որպես Լրացուցիչ կապիտալ: Այս փոխառությունները գեղջվել են 5% տոկոսադրույքով դոլարով ստացված փոխառությունների դեպքում:

11 Վարկեր և փոխառություններ

Հազար դրամ	Ընթացիկ		Ոչ ընթացիկ	
	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկային վարկեր	1,919,615	691,499	1,581,041	2,540,7
Կապակցված կողմերից փոխառություններ	53,557	53,569	564,790	494,8
	<u>1,973,172</u>	<u>745,068</u>	<u>2,145,831</u>	<u>3,035,6</u>

Փոխառությունների իրական արժեքները հետևյալն են.

Հազար դրամ	Հաշվեկշռային արժեք		Իրական արժեք	
	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկային վարկեր	3,500,656	3,232,293	3,500,656	3,232,293
Կապակցված կողմերից փոխառություններ	618,347	548,444	645,451	613,261
	<u>4,119,003</u>	<u>3,780,737</u>	<u>4,146,107</u>	<u>3,845,554</u>

Ընթացիկ վարկերի և փոխառությունների իրական արժեքը հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ գեղջման ազդեցությունն էական չէ: ԱՄՆ դոլարով արտահայտված փոխառությունների իրական արժեքը հաշվարկվում է՝ գեղջելով դրամական միջոցների հոսքերը 5% տոկոսադրույքով:

Խմբի տոկոսային և արտարժույթային ռիսկերի մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 25-ում:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորությունների և ֆինանսական գործունեությունից Խմբի պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ներկայացված յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի համար: Այս պարտավորությունների հոդվածներն այն են, որոնք դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են որպես ֆինանսավորում.

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ֆինանսավորման գործունեությունից պարտավորություններ հունվարի 1-ի դրությամբ	3,780,737	4,007,225
<i>Նրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ավելացումներ	1,985,885	1,301,156
Մայր գումարի մարումներ	(1,896,753)	(704,849)
Տոկոսի մարում	(98,602)	(153,603)
<i>Անկանխիկ փոփոխություններ</i>		
Հաշվեգրված տոկոսներ	256,426	216,400
Արտարժույթի ճշգրտումներ	111,779	(885,592)
Իրական արժեքի ճշգրտումներ	(20,468)	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>4,119,003</u>	<u>3,780,737</u>

12 Հետաձգված հարկային պարտավորություններ

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2023թ.	2022թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	193,232	216,530
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված ծախս / (փոխհատուցում) (տե՛ս ծանոթագրություն 22)	8,948	(23,300)
Տարեվերջի մնացորդ	202,180	193,232

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	դեկտեմբերի 31, 2023թ.
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Հարկային վնաս	48,414	52,713	101,127
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	3,675	(1,714)	1,961
Պաշարներ	7,066	-	7,066
Տրամադրված փոխառություններ	14,943	(14,943)	-
	74,098	(36,056)	110,154
Հետաձգված հարկային ակտիվների գնահատում	(48,414)	(52,713)	(101,127)
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
Հիմնական միջոցներ	207,249	(1,110)	206,139
Ստացված փոխառություններ	11,667	(6,599)	5,068
	218,916	(7,709)	211,207
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(193,232)	(8,948)	(202,180)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2022թ.
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Հարկային կորուստ	2,666	45,748	48,414
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	5,099	(1,424)	3,675
Պաշարներ	7,066	-	7,066
Տրամադրված փոխառություններ	-	14,943	14,943
	<u>14,831</u>	<u>59,267</u>	<u>74,098</u>
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվների գնահատում</i>	<u>(2,666)</u>	<u>(45,748)</u>	<u>(48,414)</u>
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
Հիմնական միջոցներ	212,543	(5,294)	207,249
Ստացված փոխառություններ	16,157	(4,490)	11,667
	<u>228,700</u>	<u>(9,784)</u>	<u>218,916</u>
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային պարտավորություններ	<u>(216,535)</u>	<u>23,303</u>	<u>(193,232)</u>

13 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	23,992	46,028
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	35,788	40,811
Ստացված կանխավճարներ	45,776	11,888
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	10,245	23,070
Այլ	1,752	1,685
	<u>117,553</u>	<u>123,482</u>

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում: Խումբն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություններ, որոնք ապահովում են բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

Խմբի արտարժույթային ռիսկի մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 25-ում:

14 Հասույթ

Հազար դրամ

2023թ.
դեկտեմբերի
31-ին
ավարտված
տարի

20
դեկտեմբերի
31-ին
ավարտված
տարի

Ապրանքների վաճառքից ստացված հասույթ

1,142,685

1,417,685

Ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթ

71,566

91,566

1,214,251

1,508,251

15 Վաճառքի ինքնարժեք

Հազար դրամ

2023թ.
դեկտեմբերի
31-ին
ավարտված
տարի

20
դեկտեմբերի
31-ին
ավարտված
տարի

Օգտագործված պաշարներ

481,828

672,828

Անձնակազմ

410,882

420,882

Փոխադրում և ապահովագրություն

83,127

112,127

Մաշվածության ծախս

125,325

111,325

Վերանորոգում և պահպանում

9,817

5,817

Այլ

72,895

51,895

1,183,874

1,373,874

16 Այլ եկամուտ

Հազար դրամ

2023թ.
դեկտեմբերի
31-ին
ավարտված
տարի

20
դեկտեմբերի
31-ին
ավարտված
տարի

Վարձակալությունից եկամուտ

11,018

11,018

Շնորհներից եկամուտ

831

12,831

Այլ եկամուտ

16,159

3,159

28,008

26,968

17 Իրացման ծախսեր

Հազար դրամ

2023թ.
դեկտեմբերի
31-ին
ավարտված
տարի

20
դեկտեմբերի
31-ին
ավարտված
տարի

Անձնակազմի ծախսեր

18,363

28,363

Շուկայավարում և գովազդ

1,515

4,515

Այլ

4,543

1,543

24,421

35,421

18 Վարչական ծախսեր

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Անձնակազմի ծախսեր	179,299	159,198
Մասնագիտական ծառայություններ	20,625	22,538
Բանկի վճարներ	9,002	11,138
Գործուղումներ	15,076	19,040
Ներկայացուցչական ծախսեր	13,316	5,989
Չփոխհատուցվող հարկեր	6,380	6,793
Կումուլայ ծառայություններ	3,794	5,645
Այլ	18,435	17,546
	<u>265,927</u>	<u>247,887</u>

19 Այլ գործառնական ծախսեր

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Դեբիտորական պարտքերի դուրսգրում	3,958	21,247
Արտարժույթի փոխարկումից կորուստ	12,800	22,840
Այլ	3,347	1,216
	<u>20,105</u>	<u>45,303</u>

20 Տինանսական եկամուտ/(ծախսեր), զուտ

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վարկի տոկոսային ծախսեր	228,493	207,641
Պահուստի զեղչման հակադարձում	27,933	8,759
Ցրամադրված փոխառությունների իրական արժեքի ճշգրտումներ	-	93,447
	<u>256,426</u>	<u>309,847</u>
Կարճաժամկետ բանկային ավանդների գծով տոկոսային եկամուտներ	-	7,988
Ստացված փոխառությունների իրական արժեքի ճշգրտումներ	-	-
Պահուստի զեղչման հակադարձում	83,019	10,428
	<u>83,019</u>	<u>18,416</u>
Զուտ	<u>173,407</u>	<u>291,431</u>

21 Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/ վնաս

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ֆինանսական ակտիվներ	74,578	(409,167)
Ֆինանսական պարտավորություններ	(335,193)	1,157,791
	<u>(260,615)</u>	<u>748,624</u>

22 Շահութահարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հետաձգված հարկ (տե՛ս ծանոթագրություն 12)	(8,948)	23,303
	<u>(8,948)</u>	<u>23,303</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունա- վետ հարկային դրույքաչափ (%)	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյուն- ավետ հարկային դրույքաչափ
Շահույթ/ (վնաս) մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՄ-ների)	<u>(676,568)</u>		<u>298,062</u>	
Շահութահարկ՝ 18% դրույքաչափով (2022թ.՝ 18%)	(121,782)	18.0	53,651	
(Զհարկվող եկամուտ)/ չնվազեցվող ծախսեր, զուտ	60,121	(8.9)	(76,096)	
Կուտակված հարկային վնասի օգտագործում	<u>52,713</u>	<u>7.8</u>	<u>45,748</u>	
Շահութահարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	<u>(8,948)</u>	<u>1.3</u>	<u>23,303</u>	

23 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

23.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունը իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները կարող են չհամապատասխանել իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ

Ղեկավարությունը կատարել է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատում: Ղեկավարության համոզմամբ գնահատված հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներն էականորեն չեն տարբերվում այդ ակտիվների տնտեսական կյանքից: Եթե հիմնական միջոցների փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետները տարբերվեն գնահատումներից, ապա ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են էականորեն տարբերվել:

Պաշարներ

Ղեկավարությունը գնահատում է պաշարների զուտ իրացման արժեքը՝ հաշվի առնելով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ հասանելի ամենավստահելի ապացույցները: Այս պաշարների ապագա իրացման վրա կարող են ազդեցություն ունենալ ապագա տեխնոլոգիաները կամ շուկայով առաջնորդվող այլ փոփոխությունները, որը կարող է նվազեցնել ապագա վաճառքի գները:

Իրական արժեքի չափումը

Այն պարագայում, երբ գործող շուկաների տվյալները բացակայում են, ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը որոշելու համար ղեկավարությունը օգտագործում է գնահատման մեթոդներ: Այս գործընթացը ընդգրկում է գնահատումների և ենթադրությունների մշակում, որոնք համահունչ են նրա հետ, թե ինչպես շուկայի մասնակիցները կգնահատեին գործիքը: Ղեկավարությունը իր ենթադրությունների համար որպես հիմք է վերցնում դիտարկելի տեղեկատվությունը, սակայն այդպիսի տեղեկատվությունը միշտ չէ, որ հասանելի է: Այս պարագայում ղեկավարությունը օգտագործում է հասանելի լավագույն տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրական գներից, որոնք կարող են ստացվել պարզաձև ձևերի գործարքի պարագայում (տե՛ս ծանոթագրություն 26:1):

23.2 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված կարևոր դատողություններ

Ստորև ներկայացված են ղեկավարության՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված դատողությունները, որոնք ամենաէական ազդեցությունն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչումը

Այն չափը, որով կարող է ճանաչվել հետաձգված հարկային ակտիվ, կախված է այն հավանականության գնահատումից, թե արդյո՞ք ապագայում հասանելի կլինի եկամուտ, որի դիմաց կիրացվեն նվազեցման ենթակա ժամանակավոր տարբերությունները և նախորդ ժամանակաշրջաններից բերված հարկային վնասը: Ի լրումն, անհրաժեշտ է էական

դատողություն հարկային միջավայրում իրավական և տնտեսական սահմանափակումներ և անորոշությունների գնահատման ժամանակ:

24 Ֆինանսական գործիքներ

24.1 Էական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության և բաժնային գործիքի յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.7:

24.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ստորև.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Անորոշագցված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Կապակցված կողմին տրամադրված փոխառություններ	548,880	734,000
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	95,199	127,000
Բանկային ավանդներ	-	92,000
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկում	94,699	16,000
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	<u>738,778</u>	<u>970,000</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Անորոշագցված արժեքով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	61,477	88,000
Վարկեր և փոխառություններ	4,119,003	3,780,000
	<u>4,180,480</u>	<u>3,869,000</u>

25 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Խումբը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Առաջնությունը են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, երբ շուկայական գների փոփոխության պատճառով ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը տատանվում են: Շուկայական ռիսկը ներառում է երեք տեսակի ռիսկ՝ տոկոսադրույքային ռիսկ, արտարժույթային ռիսկ և այլ գնային ռիսկ, ինչպիսիք են բաժնետոմսերի գնի գծով ռիսկը և ապրանքների ռիսկը:

Խումբը չի ենթարկվում տոկոսադրույքային ռիսկի, քանի որ չունի լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքներ: Խումբը չի իրականացնում գործառնություններ բաժնային գործիքներով և ապրանքներով և, հետևաբար, չի ենթարկվում բաժնետոմսերի և ապրանքների գների փոփոխության ռիսկերին:

Արտարժույթային ռիսկն այն ռիսկն է, երբ իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կարող են տատանվել արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների պատճառով:

Արտարժույթային ռիսկ

Խումբը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Խմբին ենթարկում են արտարժույթային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտացույցված գումարներն իրենցից ներկայացնում են հիմնական դեկավար անձնակազմին տրամադրված տվյալները, որոնք արտահայտված են հայկական հազար դրամով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ամսաթվի փոխարժեքով.

Հոդված

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Եվրո	ԱՄՆ դոլար
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	87,253	150
	87,253	150
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Վարկեր և փոխառություններ	3,500,657	618,347
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,091	3,213
	3,501,748	621,560
Զուտ արդյունք	(3,414,495)	(621,410)

Հողված

	Եվրո	ԱՄՆ դոլար
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	8,046	6
	8,046	6
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Վարկեր և փոխառություններ	3,140,643	548,4
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,670	32,6
	3,142,313	581,1
Զուտ արդյունք	(3,134,267)	(580,46)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Խմբի զգայունությունը՝ ԱՄՆ դոլարի և եվրո նկատմամբ դրամի 10% (2022թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2022թ.՝ 10%) ղեկավարությունը կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածները, մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2022թ.՝ 5%):

Դրամի արժևորումը ԱՄՆ դոլարի և Ռուսական ռուբլու նկատմամբ 10%-ով (2022թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

Հազար դրամ	ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.
Շահույթ կամ վնաս	(62,141)	(58,046)	(341,449)	(313,42)

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում կախված արտերկրյա գործարքների ծավալից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Խմբի՝ արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

բ) Պարտքային ռիսկ

Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, դա այն ռիսկն է, երբ պայմանագրային գործընկերը չկատարելով իր պարտավորությունները ֆինանսական վնաս է հասցնում մեկ այլ կողմին:

Պարտքային ռիսկի ենթարկվածությունը առաջանում է Խմբի կողմից վարկային պայմաններով ապրանքների վաճառքի և պայմանագրային գործընկերների հետ ֆինանսական ակտիվներ առաջացնող այլ գործարքների արդյունքում:

Խմբի պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում:

Բանկերում պահվող դրամական միջոցների մնացորդների և ավանդների մասով պարտքային ռիսկը կառավարվում է ավանդները տարբեր բանկերում պահելու միջոցով և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական հաստատություններում պահելու միջոցով:

Խումբը շարունակաբար հսկում է հաճախորդների պարտքի հատկանիշները: Եթե հնարավոր է, օգտագործվում են նաև հաճախորդների վերաբերյալ արտաքին վարկանիշներ և/կամ հաշվետվություններ: Խմբի քաղաքականությունն է համագործակցել միայն վճարունակ գործընկերների հետ: Պարտքերի ժամկետները տատանվում են 30-ից 90 օրերի միջև: Ընթացիկ պարտքային ռիսկը կառավարվում է պարբերական ժամկետային վերլուծություններ կատարելու միջոցով՝ համատեղելով յուրաքանչյուր հաճախորդի համար կրեդիտորական պարտքի սահմանաչափի որոշմամբ:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար Խումբը գրավ չի վերցնում: Բացի այդ Խումբը գրավ չի պահանջում նաև այլ ֆինանսական ակտիվների համար (օրինակ, կապակցված կողմերին փոխառություններ, բանկերում պահվող դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ):

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Խումբը բոլոր առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ի պարզեցված մոդելը. «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչում», քանի որ այս դեբիտորները չեն պարունակում եական ֆինանսական բաղադրիչ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս առևտրային դեբիտորական պարտքերը գնահատվել են հավաքական հիմունքով, քանի որ դրանք ունեն պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնորոշումներ: Դրանք խմբավորվել են՝ ելնելով 365 ժամկետանց օրերից:

Երբ հավանական չէ առևտրային դեբիտորական պարտքերի հավաքագրումը, դրանք դուրս են գրվում (ապաճանաչվում են): Հաշիվ-ապրանքագրի ամսաթվից հետո 180 օրվա ընթացքում վճարում չկատարելը և Խմբի հետ այլընտրանքային վճարման վերաբերյալ համաձայնության չգալը համարվում է գումարի վերադարձման վերաբերյալ խելամիտ սպասումներ չունենալու համար հայտանիշ:

Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ

Մայր ընկերությունը շարունակաբար վերահսկում է իր կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառությունների վերադարձելիությունը, ինչը մեծապես կախված է փոխառությունները ծածկելու մտադրությունից և գործնականությունից այն Խմբի տեսանկյունից, որին պատկանում է Մայր ընկերությունը: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ղեկավարությունը վստահ է, որ այդ գումարներն ամբողջովին փոխհատուցելի են փոխառության մարման ընթացքում:

զ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Խումբը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկդում և բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Խմբի ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը

պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Խումբը ստիպված կլինի մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2023թ.	Գործիքներ հաստատուն տոկոսա- դրույքով		Ընդամենը
	Անտոկոս		
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)		5.89%	
Մինչև 6 ամիս	61,477	526	62,003
6 ամսից մինչև 1 տարի	-	526	526
1-5 տարի	-	3,689,088	3,689,088
	<u>61,477</u>	<u>3,690,140</u>	<u>3,751,617</u>

2022թ.	Գործիքներ հաստատուն տոկոսա- դրույքով		Ընդամենը
	Անտոկոս		
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)		6.30%	
Մինչև 6 ամիս	88,469	372,534	461,003
6 ամսից մինչև 1 տարի	-	372,534	372,534
1-5 տարի	-	3,035,669	3,035,669
	<u>88,469</u>	<u>3,780,737</u>	<u>3,869,206</u>

26 Իրական արժեքի չափում

Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ակտիվները և պարտավորությունները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են նմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),
- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

26.1 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում

Անորոշագույն արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ, որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը

Փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում: Կապակցված կողմերից ստացված փոխառությունների իրական արժեքը բացահայտված է ծանոթագրություն 11-ում:

ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների մի մասը ստացվել է Օդենսնուս ԷՅԲԻ ՍՊԸ-ից և ունի 5 տարի մարման ժամկետ: Այն ունի պայմանագրային 3% տոկոսադրույք և ներկայացված է ներկա արժեքով՝ օգտագործելով 5% զեղչման տոկոսադրույքը:

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անվանական արժեք	-	270,771
Տոկոսային եկամուտ	83,019	10,428
Տոկոսային ծախս	-	(93,447)
	<u>83,019</u>	<u>187,752</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անվանական արժեք	645,451	613,261
Տոկոսային եկամուտ	27,933	8,759
Այլ փոփոխություններ	-	(73,575)
	<u>673,384</u>	<u>548,445</u>

27 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Խումբն իր կապիտալը կառավարում է այնպես, որպեսզի ապահովի իր անընդհատ գործելու հնարավորությունը և բաժնետերերին բավարար եկամուտ մատակարարի:

Խմբի կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից, որը ներառում է թողարկված կապիտալը, պահուստներն ու կուտակված շահույթը:

Ղեկավարությունը գնահատում է Խմբի կապիտալի պահանջները, որպեսզի ապահովի ընդհանուր ֆինանսավորման էֆեկտիվ կառուցվածք՝ խուսափելով չափազանց մեծ լծակավորումից (լեվերիջ): Հաշվի են առնվում Հնկերության վարկերի տարբեր դասերի ստորադասության մակարդակները: Խումբը կառավարում է կապիտալի կառուցվածքը և դրանում ճշգրտումներ է կատարում՝ ելնելով տնտեսական պայմանների փոփոխություններից և համապատասխան ակտիվների հետ կապված ռիսկի բնույթից: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ ճշգրտելու նպատակով Հնկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժնի գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին, թողարկել նոր բաժնետոմսեր կամ վաճառել ակտիվները՝ պարտքը նվազեցնելու համար:

Ընկերությունը վերահսկում է կապիտալը՝ կիրառելով «գուտ պարտքի» և «ճշգրտված սեփական կապիտալի» հարաբերակցությունը.

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Զուտ պարտք</i>		
Փոխառություններ	4,119,003	3,780,700
Հանած՝ մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	(94,699)	(16,180)
	4,024,304	3,764,520
<i>Ճշգրտված սեփական կապիտալ</i>		
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	(525,683)	139,360
	(525,683)	139,360
<i>Զուտ պարտքի և ճշգրտված սեփական կապիտալի հարաբերակցության գործակից</i>	(6.65)	27.00

28 Պայմանականություններ

28.1 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Խումբը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ՝ իր ակտիվների գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Խմբի գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասվածքով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն: Քանի դեռ Խումբը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություննենալ Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

28.2 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրությունը հաճախակի ենթարկվում է փոփոխությունների, ինչը որոշ դեպքերում մեկնաբանությունների կարիք է առաջացնում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող զգալի լինել:

29 Կապակցված կողմեր

Խմբի կապակցված կողմերը ներառում են մայր ընկերությունը, դուստր ընկերությունները, ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ձեռնարկությունները, հիմնական ղեկավար անձնակազմը:

29.1 Վերահսկողություն

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Մայր ընկերության բաժնետերերն են հանդիսանում ՀՀ քաղաքացի պարոն Արմեն Անտոնյանը (50%) և ՋԻԷՆ ՄՊԸ-ն (Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ ստեղծված ընկերություն): ՋԻԷՆ ՄՊԸ-ի գլխավոր և միակ բաժնետեր է հանդիսանում պարոն Գևորգ Նալբանդյանը:

29.2 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Խմբի և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացվել են հետևյալ գործարքները, և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդները հետևյալն են:

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործարքներ		
Մայր ընկերություն		
Ծառայությունների ձեռքբերում	2,821	8,939
<i>Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ</i>		
Ծառայությունների մատուցում	12,581	12,581
Ծառայությունների ձեռքբերում	63	-
Տրամադրված փոխառությունների մարումներ	161,661	541,416
Ստացված կարճաժամկետ փոխառությունների մարումներ	33,000	-
Ստացված կանխավճարներ	-	3,672
Ստացված երկարաժամկետ փոխառությունների մարումներ	33,832	(127,258)
Չվճարված տոկոսներ երկարաժամկետ վարկերի գծով	15,355	(3,818)

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ		
Մայր ընկերություն		
Ստացված փոխառություններ	35,945	-
Կրեդիտորական պարտքեր	367	1,001
Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ		
Ստացված փոխառություններ	476,033	578,548
Տրամադրված փոխառություններ	-	270,771

29.3 Գործարքներ ղեկավարության հետ

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ներառում է գլխավոր տնօրենը, գլխավոր տնօրենի տեղակալը, ֆինանսական տնօրենը և գործառնական տնօրենը:

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառված է «Փոխհատուցումներ աշխատակիցներին» հոդվածում.

Հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	45,330	55,245
	45,330	55,245